

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **A. M.**
st. přísl. Republika Uzbekistán
t. č. pobytem X

zast. advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2023, č. j. OAM-728/ZA-ZA11-VL13-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2023, č. j. OAM-728/ZA-ZA11-VL13-2023 **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Matěje Šedivého.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2023, č. j. OAM-728/ZA-ZA11-VL13-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).
2. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce podal dne 2. 6. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 7. 6. 2023 poskytl údaje k podané žádosti. Mimo jiné sdělil, že je muslim, není členem žádné politické strany a nikdy nebyl politicky aktivní. Do České republiky z Uzbekistánu odjel 26. 1. 2022 přes Kyrgyzstán a Turecko. O mezinárodní ochranu žádá proto, že v Uzbekistánu jeho rodina nemá vlastní dům a je v těžké ekonomické situaci. Žalobce má ještě tři sestry, proto musel od 18 let pracovat, aby zajistil peníze pro rodinu. U rodinného známého si půjčil peníze, aby mohl přijet do České republiky. Měl pracovní vízum, ztratil však cestovní doklad, ve kterém měl české pracovní vízum vylepeno. Žalobce by chtěl pracovat v České republice, aby mohl splatit svůj dluh a finančně zajistit své sestry.
3. Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu žalobce potvrdil, že jeho potíže v Uzbekistánu jsou pouze ekonomického charakteru, jiné potíže v Uzbekistánu neměl. Měl vždy dobré studijní výsledky, díky tomu mu bylo odpuštěno školné na gymnáziu. Chtěl studovat vysokou školu, na to by však potřeboval peníze, nikdo v rodině mu nechtěl peníze půjčit. Pokud by se žalobce vrátil do vlasti, musel by pracovat na černo, aby si zajistil bydlení. Taková práce je však špatně placená. Na oficiální zaměstnání by musel mít nějaké vzdělání, na to by ale potřeboval peníze.
4. Dle napadeného rozhodnutí měl žalovaný při posouzení žádosti žalobce vyjít z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Uzbekistánu. Konkrétně měl vycházet z Informace MZV ČR, č. j. 135612/2022-LPTP, ze dne 9. 1. 2023, Informace OAMP – Uzbekistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 3. 3. 2023, Informace Centra informací o zemi původu a analýzu v oblasti migrace (Lifos) švédské Migrační rady, Uzbekistán, ze dne 14. 12. 2020.
5. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nevyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce nemá dle svého tvrzení žádné politické přesvědčení. Popřel potíže s domovskými orgány státní moci nebo bezpečnostními složkami. Ve vztahu k možnému pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný nedospěl k závěru, že by žalobce mohl pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v tomto ustanovení. Žalobce v tomto směru žádné problémy neuvedl. Žádost žalobce žalovaný vyhodnotil jako čistě účelovou, podanou s cílem legalizace dalšího pobytu na území České republiky za účelem výdělků prostředků a vyhnutí se hrozícímu vyhoštění.
6. Žalovaný se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce, přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu, a dospěl k závěru, že z jeho výpovědi nevyplýval žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalobce je dospělý a plně právně způsobilý, je schopen zajistit si své životní potřeby prací. A případ žalobce dle žalovaného neodpovídá ani důvodům pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce neuvedl a ani žalovaný nenalezl žádné skutečnosti, pro které by žalobci mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

II. Žaloba a vyjádření žalovaného

Shodu s prvopisem potvrzuje J. G.

7. Žalobce namítá, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s možností udělit mu humanitární azyl. V řízení nezajistil podkladový materiál svědčící o aktuální ekonomické situaci v zemi a faktické možnosti zajištění prostředků nutných k životu. Není proto možné relevantně posoudit, nakolik je životní situace žalobce zoufalá, aby mu byl udělen humanitární azyl z důvodu tíživé ekonomické situace. Žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 4 Ads 17/2007-66, který dle něj přehledně uvádí, jak postupovat při odůvodnění správního rozhodnutí, zejména pokud jde o vypořádání důkazů a návrhů účastníků řízení. Žalobce při pohovorech poukazyval na složitou životní situaci své rodiny, zejména na potřebu krýt životní náklady své rodiny. Žalovaný tato zjištění nijak ve svém rozhodnutí neposuzuje a neprovádí žádné posouzení těchto okolností ve vztahu k důvodnosti udělení humanitárního azylu žalobci.
8. Žalovaný ve vyjádření popřel oprávněnost námitek žalobce. Trval na správnosti napadeného rozhodnutí, neboť má za to, že zjistil skutečný stav věci a případ posuzoval ve všech souvislostech. Zabýval se všemi skutečnostmi sdělenými žalobcem a opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí. Pokud jde o možnost udělení humanitárního azylu z ekonomických důvodů, je nutno zdůraznit, že na udělení humanitárního azylu nemá žadatel právní nárok (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48) ani subjektivní právo (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/200-38). Nejvyšší správní soud se také již mnohokrát ve své judikatuře vyjádřil k ekonomickým problémům žadatelů o mezinárodní ochranu. Jak uvedl v rozsudku ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, obtíže spočívající v nemožnosti splacení dluhu soukromým osobám nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných skutečností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu.

III. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, („s.ř.s.“), ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu]. Ve věci rozhodoval bez jednání, neboť pro to jednak byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s.ř.s.), a jednak soud shledal takové vady řízení, pro které lze podle § 76 odst. 1 s.ř.s. zrušit správní rozhodnutí bez jednání.
10. Žaloba je důvodná.
11. Nejprve se soud zabýval námitkou, že žalovaný nezajistil dostatečný podkladový materiál o situaci v zemi původu žalobce, aby mohl posoudit udělení humanitárního azylu žalobci (pozn. soudu: s účinností od 1. 7. 2023 se jedná o národní humanitární azyl, dle díkce § 14 zákona o azylu po novele č. 173/2023 Sb.).
12. Dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. platí, že *„[s]oud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění.“*
13. Dle § 23c písm. c) zákona o azylu mohou být podkladem pro vydání rozhodnutí zejména *„přesné a aktuální informace z různých zdrojů o státu, jehož je žadatel o udělení mezinárodní ochrany státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství o státu jejího posledního trvalého bydliště.“* Podklady pro vydání rozhodnutí musí být součástí správního spisu řádně vedeného dle § 17 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. G.

14. Soud musí dát zapravdu žalobci, že žalovaný řádně nezajistil informace o zemi původu žalobce. Toto pochybení se vztahuje nejen k posouzení možnosti udělení národního humanitárního azylu, jak namítal žalobce, ale i k posouzení nároku žalobce na udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Byť totiž žalovaný v napadeném rozhodnutí uvádí, že obstaral tři různé informace o zemi původu žalobce, z jejichž obsahu čerpá a odkazuje na ně, žádná z těchto informací není součástí správního spisu.
15. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2008, č. j. 1 Afs 7/2008-91, „[s]právní spisy jsou ... v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu esenciálním důkazním prostředkem, z něhož krajský soud vychází, neboť při své činnosti také zjišťuje, zda obsah správního spisu je dostatečnou oporou pro žalobou napadené rozhodnutí. Předložení správních spisů nelze v tomto kontextu vnímat jinak, než že budou předloženy úplné a kompletní spisy: už z toho důvodu, že krajský soud má dle § 76 odst. 1 a 2 s. ř. s. možnost rozhodnout ve věci bez nařízení jednání (v těchto situacích pak zjišťuje skutkový stav pouze z těchto spisů).“ Předložení správních spisů je základní obranou žalovaného proti podané žalobě. Pokud správní orgán nepředloží kompletní spis, automaticky se vystavuje nebezpečí, že krajský soud rozhodne v jeho neprospěch. „Soud totiž vždy vychází z předpokladu (pokud opak není zcela zřejmý – pak je povinností soudu vyzvat správní orgán k doplnění spisového materiálu), že správní spis byl předložen ve své úplné podobě. Takový postup může být sice vnímán jako poměrně tvrdý, zvláště pokud k nezařazení příslušného dokumentu do spisu došlo jen omylem, avšak je zcela v souladu s principem rovnosti zbraní mezi správním orgánem a žalobcem, který je správnímu soudnictví (na rozdíl od správního řízení) vlastní, jakož i s principem „nechť si každý střeží svá práva“. Předložení neúplného správního spisu pak nelze v žádném případě klást k tíži žalobce, ale je to správní orgán, který musí nést následky svého pochybení.“
16. V řešené věci je přitom zřejmé, že nejde pouze o administrativní pochybení při vedení správního spisu, které by soud mohl vyřešit dodatečnou výzvou k předložení informací o zemi původu. Podle seznamu spisového materiálu založeného ve správním spisu totiž předmětné zprávy nikdy obsahem správního spisu nebyly.
17. Je pravda, že na udělení národního humanitárního azylu není právní nárok, přičemž posouzení možných důvodů pro udělení tohoto typu azylu závisí na správním uvážení, které soud přezkoumává v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003–38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003–48). Soud především zkoumá, zda žalovaný při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu neporušil zákaz libovůle, který pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004–55). Absence podkladů rozhodnutí ve správním spise však brání přezkumu napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů, byť v tomto omezeném rozsahu.

IV. Závěr a náklady řízení

18. Soud žalobě vyhověl, napadené rozhodnutí zrušil, neboť zjištěný stav nemá ve správním spise oporu [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.], a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). V něm je žalovaný právním názorem krajského soudu vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.). V dalším řízení bude povinností žalovaného odstranit vytýkanou vadu řízení tím, že aktuální a relevantní informace o zemi původu žalobce, kterými podkládá své skutkové závěry, řádně založí do správního spisu.

19. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených náklady za zastoupení advokátem za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby), tedy 6 200 Kč a dva režijní paušály po 300 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, celkem tedy 6 800 Kč. Právní zástupce žalobce je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani, tj. o 1 428 Kč. Celková výše žalobci přiznaných nákladů řízení tak činí 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 9. července 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně